

Begäran om granskning av Finansminister Elisabeth Svantessons uttalanden om det finanspolitiska ramverket

Det oroliga geopolitiska läget ställer höga krav på Sveriges beredskap, både civilt och militärt. Stabila och välskötta statsfinanser är en grundläggande förutsättning för detta och ger oss handlingsutrymme när det behövs som mest. Riksbankschefen Erik Thedéen konstaterade att *"Sveriges välskötta statsfinanser är en del av vår försvarsförmåga"* [Dagens Nyheter, 6/3–2025].

Pandemihanteringen och den breda överenskommelsen om lånefinansiering för att bygga ut försvaret är två exempel på när långsiktig budgetdisciplin har möjliggjort kraftfulla politiska åtgärder i mycket svåra lägen. För Socialdemokraterna är det därför helt centralt att principen om sunda statsfinanser värnas.

Mot denna bakgrund är det mycket oroande att regeringen tycks ha tappat kontrollen över de offentliga finanserna. I 2025 års budget genomfördes stora skattesänkningar som finansierades med lån. Samtidigt har regeringen valt att inte samarbeta kring finansieringen av långsiktiga överenskommelser.

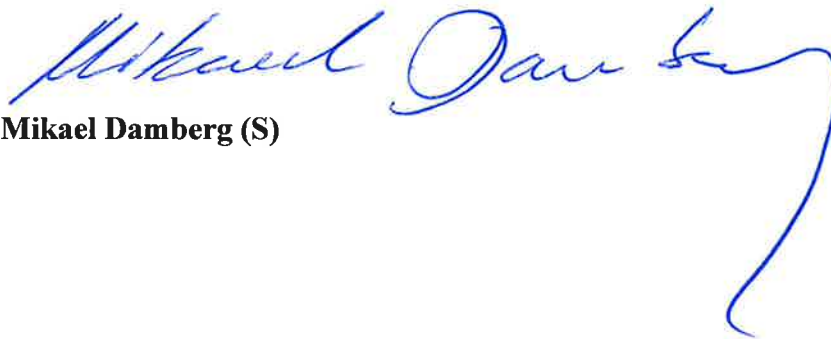
Konsekvensen av detta är att Sverige går med stora underskott. Nästa år beräknas underskotten bli de största sedan 90-talskrisen bortsett från pandemin. Sammantaget beräknas staten gå med 363 miljarder i underskott under nuvarande mandatperiod. Det här är en mycket bekymmersam utveckling. Det är en sak att staten lånar pengar till långsiktigt viktiga utmaningar – så som försvarsutbyggnaden och stödet till Ukraina. Men det är en helt annan sak att regeringen väljer att finansiera ideologiska sakförslag till priset av stora underskott.

Resultatet av regeringens ekonomiska politik är att de inte når upp till sparandemålen i det finanspolitiska ramverket något av åren under mandatperioden – trots att Moderaterna och finansminister Elisabeth Svantesson säger sig stå bakom ramverket. Att regeringen inte når målen bekräftas i Riksrevisionens granskning av Regeringens tillämpning av det finanspolitiska ramverket 2025 [RiR 2025:36]. Där skriver Riksrevisionen att *"Regeringens föreslagna finanspolitik innebär att överskottsmålet underskrids tydligt 2025 och 2026."* De underkänner också regeringens argument om att det handlar om en balanserad konjunkturpolitik och skriver *"Riksrevisionen konstaterar att regeringens redogörelse inte är tillräckligt transparent för att bedöma om finanspolitiken är välavvägd med hänsyn till konjunkturläget."* Riksrevisionens slutsats är tydlig: *"regeringen varken redovisar sin föreslagna finanspolitik på ett transparent sätt eller utformar finanspolitiken i enlighet med det nuvarande finanspolitiska ramverket."*

Trots detta uppgav finansministern i samband med regeringens årliga pressträff på Harpsund, där regeringen aviserat att *"finansminister Elisabeth Svantesson presenterar de ekonomiska förutsättningarna för 2026 års budget"*, att budgeten nådde upp till ramverket [*"Det här är inom ramverket"*, 28/8–2025]. Det här är ett missvisande uttalande som uppenbart inte stämmer. Att regeringen inte skulle uppfylla ramverket framgick av de prognoser som regeringen släppte i samband med budgeten. I dessa prognoser framgick att det strukturella sparandet beräknades till -1,8% av BNP. Målnivån enligt det finanspolitiska ramverket är 0,33% med en avvikelsemarginal på 0,5% – ett mål som tydligt inte beräknades uppnås.

Justerat för försvarsutgifter och stöd till Ukraina prognostiserade regeringen det strukturella sparandet till -0,5%. Även då beräknades målnivån inte uppnås.

Finansministern har i uttalanden gett en felaktig bild av den finansiella hållbarheten i regeringens politik i avsikt att framställa den som mer hållbar. Mot denna bakgrund vill jag att konstitutionsutskottet granskar finansministerns agerande, uttalande och ansvar i hanteringen av och kommunikationen kring regeringens ekonomiska politik och måluppfyllnaden av det finanspolitiska ramverket.

A handwritten signature in blue ink, reading "Mikael Damberg". The signature is fluid and cursive, with a long, sweeping tail that extends downwards and to the right.

Mikael Damberg (S)